

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a hitelminősítő intézetekről szóló 1060/2009/EK rendelet módosításáról

(COM(2011) 747 final – 2011/0361 (COD))

(2012/C 181/13)

Előadó: **Viliam PÁLENÍK**

2011. december 13-án a Tanács, illetve november 30-án az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a hitelminősítő intézetekről szóló 1060/2009/EK rendelet módosításáról

COM(2011) 747 final – 2011/269 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és szociális kohézió” szekció 2012. március 7-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2012. március 28–29-én tartott, 479. plenáris ülésén (a március 29-i ülésnapon) 118 szavazattal 32 ellenében, 15 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Ez a vélemény a minősítések elvégzése és a minősítési eljárások során fellépő legfőbb átláthatósági, függetlenségi, összeférhetlenségi problémák, illetve az eljárások minősége tekintetében mutatkozó hiányosságok felszámolását célzó európai bizottsági javaslat elfogadása kapcsán született. Az EGSZB örömmel fogadja, hogy a javasolt rendelet törekszik az említett problémák megszüntetésére, de úgy véli, hogy az Európai Bizottság túl későn reagál a kialakult helyzetre, és nem is megy elég messzire.

1.2 A hitelminősítő intézetek fontos szerepet játszanak a globális pénzügyi piacokon, mivel minősítéseiket számos piaci szereplő veszi igénybe. Így tehát jelentősen befolyásolják a tájékozott befektetői és pénzügyi döntések meghozatalát. Éppen ezért alapvetően fontos, hogy a hitelminősítés az integritás, az átláthatóság, a felelősség és a jó irányítás elveivel összhangban történjen, amihez már a hitelminősítő intézetekre vonatkozó jelen szabályozás is nagymértékben hozzájárul.

1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy maguk a piacok nem képesek az önszabályozásra, ezért elengedhetetlen a lehető legszigorúbb szabályok bevezetése, amelyekhez hasonlóan szigorú végrehajtás és ellenőrzés járul. A javaslat azonban nem jelöli meg pontosan, hogy a rendeletet miként kell végrehajtani. Ezenkívül az EGSZB erős kétségeinek ad hangot azzal kapcsolatban, hogy pusztán a szabályozás szigorításával elérhetők a várt eredmények. Sőt, ez a különféle felügyeleti szervek felelősségének csökkentését segítené elő, holott e szervezeteknek nagyobb részt kellene vállalniuk a hitelminősítő intézetek által kiadott minősítések értékelésében.

1.4 Az EGSZB arra az álláspontra helyezkedik, hogy a rendeletjavaslatban leírt európai dimenziót minél inkább körül kell bástyázni a G20 szintjén folytatott tárgyalásokkal, hogy a globális egyöntetűség biztosítása érdekében ezek az országok is hasonló szabályokat vezessenek be.

1.5 A hitelminősítések szélesebb skálájának biztosítása érdekében a javaslat bevezeti a hitelminősítéseket készítő intézetek kötelező rotációját. Az EGSZB azonban kételkedik abban, hogy ennek a szabálynak a bevezetése valóban meghozza majd a kívánt eredményt.

1.6 Úgy véli, hogy az egyik alapvető probléma a – többnyire egyesült államokbeli székhellyel rendelkező és az összeférhetlenség kockázatának többszörösen kitett – intézetek által készített minősítések hitelessége. Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon létre egy független európai hitelminősítő intézetet, amely a közösségi érdeket szem előtt tartva minősíthetné az államadósságokat. Többször előfordult, hogy a hitelminősítő intézetek nem tudtak előre jelezni bizonyos fejleményeket, ami ugyancsak csorbította hitelességüket. Annak ellenére, hogy a piacokról és a gazdasági trendek alapján egyértelmű jelzések érkeztek, nem voltak képesek – vagy hajlandók – időben feltárni a befektetési kockázatokat, így sok esetben nem tudták betölteni alapvető feladatukat.

1.7 Pontosan emiatt, mivel nem képesek megfelelően előre jelezni a jövőbeli fejleményeket, és mindenekelőtt mivel a hitelminősítéseknek van egy „önbeteljesítő jóslat” jellegük, az intézetek által a minősítések kialakítása során alkalmazott módszerek nem kielégítő átláthatóságának kérdését tüzetesebben meg kell vizsgálni.

1.8 Az EGSZB-nek súlyos kétségei vannak a kiadott minősítések függetlenségét illetően – sőt, meg van győződve arról, hogy részben nem függetlenek –, különösen a „kibocsátó fizet” mechanizmus miatt. Nyilvánvaló, hogy a kibocsátónak jól felfogott érdeke a lehető legkedvezőbb minősítés megszerzése, ami kétségeket vet fel a kiadott minősítés függetlenségét illetően. Egy ilyen értékelés mögött gyakran spekulációs tevékenység bújjik meg, amelyet egy bejelentés hatására indítanak el.

1.9 Nagyon fontos, hogy a javaslatban szereplő valamennyi pontot valóban megszívleljék és végre is hajtsák. Gondoskodni kell arról, hogy mind uniós, mind nemzeti szinten valóban betartsák őket. Az EGSZB véleménye szerint az Európai Értékpapír-piaci Hatóság számára biztosítani kell majd a szükséges eszközöket ennek garantálására.

1.10 Ennek kapcsán az EGSZB örömmel fogadja a hitelminősítő intézetek polgári felelősségével kapcsolatos módosításokat, és arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy fokozzák a pénzügyi termékek fogyasztóinak védelmét a gyakorlatban is. Ehhez hatékony jogorvoslati módokat kell kialakítani, amely segítségével a fogyasztók élhetnek jogaikkal és kártalanítást kaphatnak anélkül, hogy ez a felügyeleti szervek által a hitelminősítő intézetekre kiszabott szankciók rovására menne.

1.11 Az összeférhetetlenség továbbra is alapp probléma marad, és a javaslat több intézkedést tartalmaz ennek kezelésére. Az EGSZB azonban szeretné még egyszer hangsúlyozni, hogy ezek nem elegendőek az elérni kívánt cél megvalósításához. Ennek oka a „kibocsátó fizet” modell, különösen azokban az esetekben, amikor felkérésre születő minősítés vagy országminősítés kibocsátásáról van szó. A negatív államadósság-minősítések és kilátások a kibocsátott kötvények vásárlóinak kedveznek azzal, hogy magasabb kamatláb és kockázati prémium megfizetését teszik szükségessé. Egyes esetekben ugyanezek a vásárlók kibocsátóként fizetnek a hitelminősítő intézeteknek pénzügyi eszközeik minősítéséért, ez pedig összeférhetetlenséget eredményezhet.

1.12 Az EGSZB nem csupán azt a törekvést üdvözi, hogy az Európai Bizottság véget kíván vetni számos (az átláthatósággal, az összeférhetetlenséggel, a függetlenséggel és a versennyel kapcsolatos) problémának, és szigorítani kívánja annak ellenőrzését, hogy a hitelminősítő intézetek (a pénzügyi piacok kulcsszereplői) miként végzik munkájukat, hanem azt a tényt is, hogy a 2011-es szabályozásba néhány más fontos tárgykör – mindenekelőtt a hitelminősítő intézetek nyomon követését szolgáló európai keret létrehozása – is bekerült ⁽¹⁾.

1.13 Az EGSZB azonban úgy véli, hogy a hitelminősítő intézetek kérdése elsősorban nem jogi, hanem inkább politikai természetű. Megfelelőbb és korlátozottabb szabályok mellett tehát az államadósságot leginkább a következő intézkedésekkel lehetne megvédeni a hitelminősítő intézetek által kibocsátott minősítések gyakran gyászos következményeitől:

- ha ezeknek az intézeteknek megtiltanák, hogy az államadósságra vonatkozó minősítéseket bocsássanak ki;
- ha az EKB mandátumát ugyanolyan hosszúvá tennék, mint amilyen -a világ összes más központi bankjáé, megszüntetve így jelenlegi kedvezőtlen helyzetét;
- ha javítanák az államadósság jelenlegi kezelését az euróövezetben (ECO/307-CESE 474/2012. sz. vélemény).

⁽¹⁾ EGSZB-vélemény a hitelminősítő intézetekről, HL C 54., 2011.2.19. 37. o.

2. Indokolás

2.1 A jelenlegi, egyre mélyülő válság a korábbi bankválsághoz kapcsolódik, amelyet a pénzügyi intézetek szabályozásának és felügyeletének súlyos hibái okoztak, és amelyre az Európai Közösség az 1060/2009/EK rendelet elfogadásával gyorsan és megfelelően reagált. Ez az új válság felszínre hozta azt az igényt, hogy a pénzügyi intézetek szabályozása és felügyelete terén számos tevékenység szabályozását még tovább kell javítani. A hitelminősítő intézetekről szóló 1060/2009/EK rendelet szigorú magatartási szabályokat vezet be ezen intézetek számára, azzal az elsődleges céllal, hogy csökkentse az összeférhetetlenség lehetőségét, és biztosítsa a minősítés és a minősítési eljárások magas színvonalát és átláthatóságát.

2.2 Nem szabad elfelejteni, hogy a hitelminősítő intézetek nem képesek a tényleges jövőbeli fejlemények előrejelzésére, ami azt jelenti, hogy kifejezetten káros hatással vannak az egyes országok gazdaságára. A kétes eredményeket produkáló intézetek sora hosszú, úgyhogy itt példaként csupán néhány esetet említünk:

- 1975-ben New York városa a csőd (a fizetések beszüntetése) bejelentésének előestéjén igen kedvező értékelést kapott.
- Valamivel később a Standard and Poor's arról biztosította a befektetőket, hogy a kaliforniai Orange County gazdasága egészséges és jól irányított, annak ellenére, hogy derivatívákkal folytatott spekulációk miatt 2 milliárd dollárt veszítettek. Az intézetet ezt követően többen beperelték ⁽²⁾.
- Több hasonló eset is előfordult, ezek a Long Term Capital Management fedezeti alapot, a Bank of Credit and Commerce Internationalt (BCCI), egyesült államokbeli takarékpénztárak csődjét, továbbá az Enron, a Worldcom, a Tyco és más cégek csalással összefüggő csődjét, valamint a Lehman Brotherst érintették ⁽³⁾.
- A pénzügyi válságot megelőzően az intézetek még a leggyanúsabb termékeknek, a másodlagos jelzáloghitelek derivatíváinak is AAA minősítést adtak, ami meggyőzte a befektetőket – köztük a nyugdíjalapokat –, hogy ezeket nagy volumenben vásárolják ⁽⁴⁾.
- A pénzügyi válság 2008-as kitörése előtt a hitelminősítő intézetek egyhangúlag a legjobb minősítést adták azoknak a bankoknak és alapoknak, amelyek a legértéktelemben – spekulánsok által kiötlött – értékpapírokat birtokolták, így például az AIG egyesült államokbeli biztosítótársaságnak ⁽⁵⁾.
- 2009 decemberében például a Standard and Poor's a görög adósságra A minősítést adott – ugyanazt, amit Észtország-nak, amely akkor éppen az eurózónába való belépésre készült ⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Ibrahim Warde: „Ces puissantes officines qui notent les Etats” [Az államokat minősítő nagy hatalmú boszorkánykonyhák], Le Monde diplomatique, 1997. február.

⁽³⁾ Marc Roche: „Le capitalisme hors la loi” [A törvényen kívüli kapitalizmus], Éditions Albin Michel, 2011, 70. o.

⁽⁴⁾ Joseph E. Stiglitz: „Le triomphe de la cupidité” [A kapzsiság diadala], Les lînes qui libèrent, 2010, 166. o.

⁽⁵⁾ Hervé Kempf: „L'oligarchie ça suffit, vive la démocratie” [Elég az oligarchiából, éljen a demokrácia!], Éditions du Seuil, Párizs, 2011, 72. o.

⁽⁶⁾ Lásd ugyanott.

2.3 Most, amikor egész Európa hitelválságban szenved, és néhány ország a csőd szélén egyensúlyoz, igen fontossá válik, hogy az Európai Bizottság minden tőle telhetőt megtegyen a gazdaság újbóli fellendítésének támogatására. A jelen javaslat alkalmas eszköz ennek a törekvésnek az alátámasztására, de ambiciózusabbnak kellene lennie.

2.4 Az államadósság-minősítéseket illető megközelítése kívánivalókat hagy maga után, nem is említve azt, hogy ezeknek a minősítéseknek maga az értelme is kétséges, hiszen azonos minősítéssel rendelkező országok továbbra is különböző kamatokat fizetnek. Ugyanebből adódik az a kérdés is – amelyet még mindig nem válaszoltak meg –, hogy mi ezeknek az intézeti minősítéseknek a politikai értéke.

2.5 Az Európai Bizottság egy konzultációs anyagában (7), amely egy 2010 folyamán zajlott konzultációs folyamat eredményeként született, lehetőségeket vázolt fel az abból eredő problémák megoldására, hogy a piaci szereplők túl nagy mértékben támaszkodnak a minősítésekre, és felhívta a figyelmet arra, hogy a hitelkockázatok befektető cégek általi független értékelésének bevezetésére van szükség, továbbá támogatni kell a hitelminősítési piacon a nagyobb versenyt, be kell vezetni a hitelminősítő intézetek polgári jogi felelősségét, és lehetőségeket kell kidolgozni a „kibocsátó fizet” modell alkalmazásából eredő potenciális összeférhetlenségi helyzetek megoldására.

2.6 Az Európai Bizottság által 2010. november 5. és 2011. január 7. között szervezett nyilvános konzultáció számos válaszadója aggodalmát fejezte ki a hitelminősítésekre való túlzott, sőt gyakran automatikus támaszkodás miatt, és támogatta, hogy a jogszabályokban fokozatosan szorítsák vissza a hitelminősítésekre történő utalásokat. Kiemelték ugyanakkor, hogy a megfelelő megoldás keresésének fontos része lenne az, hogy megtalálják a pótlásukra alkalmas eszközöket.

2.7 Az Európai Parlament, amely 2011. június 8-án nem jogalkotási állásfoglalást bocsátott ki a hitelminősítő intézetekről (8), szintén úgy vélte, hogy javítani kell a hitelminősítő intézetekre vonatkozó szabályozási keretet, és megfelelő intézkedéseket kell elfogadni a hitelminősítésekre való túlzott támaszkodás csökkentésére.

2.8 Az Európai Tanács 2011. október 23-i ülésének következtetései (9) között szerepelt, hogy a pénzügyi szabályozás megerősítése továbbra is elsődleges fontosságú az EU számára, illetve üdvözölték, hogy a szabályozási és felügyeleti keretrendszer reformjával 2008 óta jelentős eredményeket sikerült elérni, szorgalmazni kell azonban, hogy a válságok jövőbeli kialakulásának megakadályozására továbbra is folytassanak intenzív munkát a pénzügyi rendszer gyengeségeinek meghatározása és kezelése érdekében.

2.9 Nemzetközi szinten 2010 októberében a Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB) elveket adott ki, azt célozva, hogy a hatóságok és pénzügyintézetek kevésbé támaszkodjanak a hitelminősítő intézetek által készített minősítésekre (10). Ezek az elvek – amelyeket a 2010. novemberi szövegi G20-csúcstalálkozó résztvevői is támogattak – arra szólítanak fel, hogy ott, ahol vannak

a hitelképességre vonatkozó más, alternatív normák, távolítsák el vagy változtassák meg a jogszabályokban az ilyen minősítésekre utaló hivatkozásokat, és követeljék meg a befektetőktől, hogy végezzék el saját hitelképességi felmérésüket.

2.10 A hitelminősítő intézetekről szóló 1060/2009/EK rendeletet ezért módosítani kell, mindenekelőtt azért, hogy visszaszorítsuk az abból eredő potenciális kockázatokat, hogy a piaci szereplők túl nagy mértékben támaszkodnak a hitelminősítésekre, csökkentjük a hitelminősítési piac koncentrátságát, bevezessük a hitelminősítő intézetek befektetőikkel szembeni polgári jogi felelősségét, illetve felszámoljuk a „kibocsátó fizet” modellhez és a hitelminősítő intézetek részvényesi struktúrájához kapcsolódó összeférhetlenségeket.

3. Az 1060/2009/EK rendelet módosításainak összefoglalása

3.1 A rendelet alkalmazási körének kiterjesztése a hitelminősítési kilátások lefedése céljából

3.1.1 Az Európai Bizottság javaslata a hitelminősítésekre vonatkozó szabályok hatályát – adott esetben – kiterjeszti a „hitelminősítési kilátásokra” is. A hitelminősítési kilátások jelentősége a befektetők és a kibocsátók számára, illetve a piacra gyakorolt hatásuk a hitelminősítések jelentőségével és hatásaival mérhető össze, ezért a hitelminősítő intézetek számára a módosított szöveg előírja mindenekelőtt azt, hogy adják meg azt az időtávot, amelyen belül a hitelminősítés módosítása várható.

3.2 A hitelminősítések felhasználásával összefüggő módosítások

3.2.1 A hitelminősítő intézetekről szóló rendeletjavaslat emellett tartalmaz egy olyan rendelkezést is, amely bizonyos pénzügyintézeteket arra kötelez, hogy végezzék el saját hitelkockázat-értékelésüket. Ennek az a célja, hogy az eszközök hitelképességének megállapításakor kevésbé támaszkodjanak kizárólagosan, sőt mechanikusan a külső hitelminősítésekre.

3.3 A hitelminősítő intézetek függetlenségével kapcsolatos módosítások

3.3.1 A hitelminősítések hitelességének javítása érdekében meg kell erősíteni a jelenlegi „kibocsátó fizet” modell szerint működő hitelminősítő intézetek függetlenségét.

3.3.2 Az a szabály, hogy a valamely hitelminősítő intézetben legalább 5 %-os részesedéssel rendelkező érdekelteknek vagy tagoknak nem lehet 5 %-nál nagyobb részesedésük bármely másik hitelminősítő intézetben, kivéve, ha az érintett intézetek ugyanabba a csoportba tartoznak, az összeférhetlenség kiküszöbölésének köszönhetően erősíti a függetlenségét.

3.3.3 Bevezetésre került egy rotációs szabály a kibocsátó által megbízott hitelminősítő intézetekre vonatkozóan mind maga a kibocsátó, mind az általa kibocsátott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok tekintetében. A távozó hitelminősítő intézettel szemben követelmény, hogy a releváns információkat tartalmazó dokumentumokat adja át a helyébe lépő hitelminősítő intézetnek.

(7) http://ec.europa.eu/internal_market/securities/docs/agencies/summary-responses-cra-consultation-20110704_en.pdf.

(8) <http://www.europarl.europa.eu/oel/FindByProcnum.do?lang=en&procnum=INI/2010/2302>.

(9) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/125496.pdf.

(10) http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_101027.pdf.

3.3.4 Egyúttal a hitelminősítő intézet személyzetének belső rotációjára vonatkozó szabályokat oly módon igazították ki, hogy az elemzők ne mehessenek át az ügyfél anyagaival együtt másik hitelminősítő intézethez.

3.3.5 A hitelminősítő intézeteknek nem volna szabad hitelminősítést végezniük, ha összeférhetlenség állapítható meg annak alapján, hogy az érintettek között olyan személyek is vannak, akik az adott hitelminősítő intézet tőkéjéből vagy szavazati jogaiból 10 %-ot vagy annál többet birtokolnak, illetve más fontos pozícióval rendelkeznek az intézetben.

3.3.6 Azok a személyek, akik egy adott hitelminősítő intézet tőkéjéből vagy szavazati jogaiból 5 %-ot vagy annál többet birtokolnak, illetve más fontos pozíciókkal rendelkeznek az intézetben, nem nyújthatnak konzultációs vagy tanácsadási szolgáltatásokat a minősített szervezet számára.

3.4 *A hitelminősítő intézetek módszereire, hitelminősítéseire és hitelminősítési kilátásaira vonatkozó információk közzétételével összefüggő módosítások*

3.4.1 Az Európai Bizottság eljárásokat javasol új minősítési módszerek kidolgozására vagy a már létezők módosítására. Ebbe a folyamatba az érintettekkel való konzultációt is be kell építeni. Illetékes hatóságként az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (EÉPH) értékeli majd, hogy a javasolt új módszerek megfelelnek-e az érvényes előírásoknak, és a szóban forgó módszereket csak az EÉPH jóváhagyása után szabad alkalmazni.

3.4.2 Ha a módszerekben hibák jelentkeznek, a hitelminősítő intézetek számára kötelezővé kellene tenni, hogy orvosolják ezeket a hibákat, és értesítsék róluk az EÉPH-t, a minősített szervezeteket és a nagyközönséget.

3.4.3 Legalább egy teljes munkanappal a hitelminősítés vagy a hitelminősítési kilátások közzététele előtt a kibocsátót tájékoztatni kell az értékelés eredményének háttérben álló főbb tényezőkről, hogy a kibocsátónak lehetősége legyen felderíteni a hitelminősítési értékelés esetleges hibáit.

3.4.4 A kezdeti felülvizsgálat vagy előzetes minősítés céljából benyújtott információkat a hitelminősítő intézetek minden szervezet vagy hitelviszonyt megtestesítő értékpapír vonatkozásában közzé kell hogy tegyék.

3.5 *Az államadósság-minősítésekkel összefüggő módosítások*

3.5.1 Az államadósság-minősítés minőségének javítása érdekében szigorúbbak lesznek az ilyen minősítések szabályai, és a minősítéseket gyakrabban – legalább hathavonta – felül kell vizsgálni.

3.5.2 A jobb átláthatóság és a felhasználók tájékozottságának növelése érdekében az államadósság-minősítések kibocsátásakor vagy módosításakor a hitelminősítő intézeteknek közzé kell tenniük a teljes kutatási jelentést.

3.5.3 A hitelminősítő intézeteknek nem összevont adatokat kell közzétenniük a forgalmukra vonatkozóan is, ideértve a különböző eszközosztályok által generált díjbevételeket is. Ez az információ lehetővé teszi annak értékelését, hogy a hitelminősítő intézetek milyen mértékben használják erőforrásaikat államadósság-minősítések kibocsátására.

3.6 *A hitelminősítések összehasonlíthatóságával és a hitelminősítések díjaival összefüggő módosítások*

3.6.1 Minden hitelminősítő intézet számára előírás lesz, hogy tájékoztassa az EÉPH-t a minősítéseiről. Az EÉPH a hitelviszonyt

megtestesítő értékpapírokra vonatkozó összes minősítést közzéteszi az európai minősítési mutató (EURIX) formájában.

3.6.2 Az EÉPH lehetőséget kap arra, hogy az Európai Bizottság számára kidolgozza a harmonizált minősítési skálákra vonatkozó technikai standardok tervezeteit. Minden minősítés ugyanazt a minősítési skálát követi, ami könnyebbé teszi a minősítések összehasonlítását.

3.6.3 A minősítésekért felszámolt díjaknak megkülönböztetéstől és feltételektől mentesnek kell lenniük, azaz figyelembe kell venniük a tényleges költségeket és az átlátható árképzést, és nem függhetnek az értékelés eredményétől. A hitelminősítő intézeteknek évente jegyzéket kell közzétenniük azokról a díjakról, amelyeket az ügyfeleknek az egyedi szolgáltatásokért felszámítottak.

3.6.4 Az EÉPH-nak monitoring-tevékenységeket is kell végeznie a piaci koncentráció, a koncentrációból eredő kockázatok, valamint a pénzügyi szektor általános stabilitására gyakorolt hatás tekintetében.

3.7 *A hitelminősítő intézeteknek a befektetőkkel szembeni polgári jogi felelősségével összefüggő módosítások*

3.7.1 Az Európai Bizottság javasolja, hogy az új rendelkezésekben tegyék lehetővé kártérítési igény benyújtását arra az esetre, ha a hitelminősítő intézetek szándékosan vagy súlyos gondatlanságból megszegik a rájuk vonatkozó rendelet alapján megállapított kötelezettségeiket, és ez hatást gyakorolt egy olyan hitelminősítésre, amelyre a befektető támaszkodott.

3.8 *Egyéb módosítások*

3.8.1 Egyes hitelminősítő intézetekkel kapcsolatos szempontokat illetően a rendeletet kiterjesztették, hogy alkalmas legyen harmadik országokban létrehozott, „hitelesített” hitelminősítő intézetek lefedésére.

4. Általános megjegyzések

4.1 Az európai bizottsági javaslat megfelelően módosítja a hitelminősítő intézetekről szóló, hatályos 1060/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet. A módosítások a piaci szereplőknek a hitelminősítésekre való túl nagy mértékű hagyatkozásával, a hitelminősítői piac magas fokú koncentráltóságával, a hitelminősítő intézetek befektetőkkel szembeni polgári jogi felelősségével, valamint a „kibocsátó fizet” modellhez és a hitelminősítő intézetek részvényesi szerkezetéhez kapcsolódó összeférhetlenséggel kapcsolatosak. Az EGSZB megjegyzi azonban, hogy a rendelet számos helyen mellőzi a részleteket, és egyes részek homályosak. Bízunk abban, hogy a rendelet végleges változata – ahol csak lehetséges és kívánatos – konkrétabb, világosabb és egyértelműbb lesz.

4.2 Az EGSZB-nek kétségei vannak afelől, hogy az önminősítések a jövőben valóban megbízhatóak lesznek-e, és hogy ezért lehet-e majd rájuk támaszkodni. Ez a kérdés azért merül fel, mert jelenleg azokat a minősítéseket tekintik a legmegbízhatóbbaknak, amelyeket EU-n kívüli intézetek készítettek. Ha a pénzügyi intézetek továbbra is az ő minősítéseikre támaszkodnak, a javasolt rendelet kudarcra van ítélve. Kérdéses ugyanakkor, hogy az Európai Bizottság miként szándékozik elérni azt, hogy megbízható önminősítések készüljenek.

4.3 Ugyanez érvényes a javasolt rotációs szabályra: még ha a szabály új hitelminősítő intézet létrehozásához vezetne is, így szélesítve a vélemények skáláját, várható, hogy az új intézetet is befolyásolja majd a már létező intézetek véleménye, következésképpen nem valósul meg a vélemények tervezett sokfélesége.

4.4 Az EGSZB-nek komoly kétségei vannak a kiadott minősítések függetlenségével kapcsolatban, különösen – az országminősítések esetén is – a „kibocsátó fizet” modell miatt, amely hatást gyakorol a szuverén államok által a pénzügyintézeteknek és egyéb hitelezőknek fizetett kamatokra. Ezért az EGSZB javasolja, hogy az Európai Bizottság foglalkozzon a pénzügyi piacok általános működésével és szigorúbb szabályozásával.

4.5 Az EGSZB támogatja, hogy ellenőrizzék az egyes elemzők javadalmazását, és ezeket a jövedelmeket függetlenítsék a minősítés eredményeitől. Nem világos azonban, hogy az EÉPH milyen konkrét lépésekkel kívánja ellenőrizni a szóban forgó javaslat végrehajtását. Ezért az EGSZB amellet szol, hogy ezt a kérdést részletesebben dolgozzák ki.

5. Részletes megjegyzések

5.1 Az EGSZB ismételten felhívja a figyelmet arra, hogy gondoskodni kell a hatályos jogszabályok betartásáról. Ezt elsősorban úgy lehet elérni, ha büntetéseket szabunk ki az európai és nemzetközi piacfelügyeleti hatóságok kötelességmulasztó igazgatói és menedzserei számára, hiszen az ilyen mulasztások komoly kárt okoznak egyfelől a bankoknak és a pénzügyi rendszer megfelelő működésének, másfelől a gazdaságnak, az üzleti szférának és a polgároknak.

5.2 Az EGSZB üdvözli, hogy a hitelminősítő intézetek befektetőkkel szembeni polgári jogi felelősségének bevezetése révén megerősítették a fogyasztók és a pénzügyi termékek védelmét. E tekintetben az Európai Parlament és a Tanács figyelembe vett egy korábbi EGSZB-veleményt⁽¹¹⁾. Az EGSZB úgy véli azonban, hogy ezt a részt részletesebben és jóval világosabban ki kellene dolgozni. Egyértelműbbé kellene tenni a kapcsolatot az EÉPH által kiróható szankciókkal is.

5.3 Az EGSZB némileg szkeptikus a rendelet arra irányuló törekvésével kapcsolatban, hogy egy harmonizált minősítési skála bevezetése révén fokozza a versenyt a hitelminősítési piacon. Ennek ellenére támogatja a szabályozást, amennyiben az elősegíti a minősítések jobb összehasonlíthatóságát.

5.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a jobb minőség, a nagyobb átláthatóság és függetlenség, a minél többféle nézőpont és az erősebb minősítési verseny érdekében az Európai Bizottságnak létre kell hoznia egy független európai hitelminősítő intézetet, amely független minősítéseket készítene az államadóságról, a közösségi érdekeket is védve ezzel.

5.5 Az EGSZB egyetért azzal, hogy a hitelminősítő intézetek tulajdoni szerkezetében olyan mértékű korlátozásokra van szükség, hogy az egyes intézeteket függetlennek lehessen tekinteni, de még jobban üdvözölné, ha némiképpen garantálni lehetne

teljes függetlenségüket. Gondoskodni kell ugyanakkor arról, hogy a hitelminősítő intézet tőkéjéből egyetlen befektető se birtokoljon – akár közvetett módon – többet, mint egy meghatározott százalék.

5.6 Az EGSZB attól tart, hogy még az sem garantálja a pénzügyi szereplők döntéseinek objektivitását vagy a nézőpontok sokféleségét, ha a pénzügyi szereplők maguk készíthetik saját minősítéseiket, és kevésbé támaszkodunk külső minősítésekre. Az EGSZB egyúttal kételkedik abban, hogy a kisebb pénzügyintézeteknek elegendő kapacitásuk lesz a szóban forgó minősítések elkészítésével megbízandó elemzési osztályok létrehozására.

5.7 Az EGSZB némileg szkeptikus a polgári jogi felelősség hitelminősítő intézetekre való alkalmazásával kapcsolatban. Ezek az intézetek már számos alkalommal adtak ki hibás minősítést, de eddig – néhány esettől eltekintve – még soha nem kellett felelősséget vállalniuk hibáikért. Az EGSZB ezért nincs meggyőződve arról, hogy a javasolt rendelet képes lesz változtatni a helyzeten. Az EGSZB ugyanakkor úgy véli, hogy az egyes szolgáltatások nyújtásához minősítéseket felhasználó intézmények számára a lehető legkoherensebb és leghatékonyabb módon be kellene vezetni a polgári jogi felelősséget, ahogy a bankoknak is felelősséget kell vállalniuk, ha befektetési tanácsokat adnak.

5.8 Az EGSZB szerint hangsúlyt kellene fektetni a hitelminősítő intézetek ellenőrzésének felülvizsgálatára, amely jelenleg nem elég széles körű, és amelyet minél rendszeresebbé, koherensebbé és extenzívebbé kellene tenni.

5.9 Az EGSZB úgy véli, hogy a javasolt összeférhetlenségi szabályok alapvetően fontosak, de a javaslat a releváns szempontok tekintetében túlságosan homályos. Ezeket a szempontokat részletesebben ki kell fejteni, különösen ha a megfelelő ellenőrző különféle intézmények kötelezettségeinek meghatározásáról van szó.

5.10 Az EGSZB ugyanerre a következtetésre jut a technikai szempontok és az európai minősítési mutató (EURIX) jelenlegi meghatározási módja tekintetében. Megkérdőjelezi egyben, hogy egy ilyen mutató képes-e egyáltalán többtinformációt szolgáltatni.

5.11 A javaslat utal úgynevezett országminősítésekre, de nem határozza meg pontosan, mit ért „ország” alatt. Ez azért fontos, mert egy ország pénzügyi helyzetét annak társadalom- és egészségbiztosítási alapjai is befolyásolják, amelyek – közvetlen vagy közvetett módon – össze vannak kapcsolva az állami költségvetéssel. A polgároknak joguk van tudni, nincse veszélyeztetve egészségügyi és szociális ellátásuk.

5.12 Az országminősítés fogalmát igen körültekintően kell meghatározni, mivel az ilyen minősítések több szempontból is befolyásolják az adott ország pénzügyi működését. Az Európai Bizottságnak ezért több figyelmet kell szentelnie az államadósági-minősítéseknek, és részletesebb válasszal kell szolgálnia.

⁽¹¹⁾ EGSZB-velemény a hitelminősítő intézetekről, HL C 54., 2011.2.19. 37. o.

5.13 Az egyik legfontosabb, továbbra is megoldatlan gondot a hitelminősítő intézetek elégtelen függetlensége jelenti. Ennek hátterében elsősorban a „kibocsátó fizet” modell alkalmazása áll, amely alapján úgy tűnik, mintha a minősítés inkább a kibocsátónak szándékozna kedvezni ahelyett, hogy a befektető érdekeit szolgálja. Az EGSZB úgy véli, hogy a rotációs szabály bevezetése nem lesz elégséges szabályozási intézkedés ahhoz, hogy megrendüljön a „kibocsátó fizet” elv. Ezért emellett szól, hogy fontoljanak meg más olyan eszközöket is, amelyek korlátozzák a kibocsátók lehetőségeit arra, hogy egyéni érdekeiknek megfelelően válasszanak hitelminősítő intézetet.

5.14 Az EGSZB szerint a javasolt rotációs szabály nem eléggé hatásos ahhoz, hogy megfeleljen a bevezetéséhez fűzött reményeknek, különösen ami az elegendő új piaci lehetőség megteremtését illeti. Ezért az EGSZB úgy véli, hogy a rendeletnek rövidebb időszakokat kellene meghatároznia, melyek során a kibocsátó igénybe veheti ugyanannak a hitelminősítő intézetnek a szolgáltatásait, vagy hosszabb időszakokat, melyek során ez nem lehetséges. Megoldást jelenthet az is, ha a hitelminősítő intézeteket sorshúzással választják. Az EGSZB javasolja továbbá, hogy az összes érintett cikkben az „egymás után több mint tíz, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír” szövegrészből töröljék az „egymás után” kifejezést.

Kelt Brüsszelben, 2012. március 29-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

MELLÉKLET

az EGSZB véleményéhez

A szekcióvélemény következő pontját, amelynél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a plenáris ülésen elfogadott módosító indítvány javára elutasították.

5.4. pont

Az EGSZB úgy véli, hogy a jobb minőség, a nagyobb átláthatóság és függetlenség, a minél többféle nézőpont és az erősebb minősítési verseny érdekében az Európai Bizottságnak létre kell hoznia egy független európai hitelminősítő intézetet, amely független (a kibocsátó által fizetendő) minősítéseket készítene, de nem foglalkozna államadósság-minősítéssel, így nem lenne vádolható összeférhetlenséggel.

A szekcióvéleménynek ezt a szövegrészét 55 szavazattal 78 ellenében, 13 tartózkodás mellett elutasították.
